

Nr 127.

Av herr **Gezelius**, i anledning av Kungl Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring av vissa delar av vattenlagen m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 4 med förslag till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen m. m. tillåter jag mig väcka följande motion.

I fråga om utsortering av flottgods ur allmän flottled är förslaget i överensstämmelse med de i ärendet anlitade sakkunniges uppfattning byggt på den principen, att i utgifter för dylik utsortering, däri inbegripet jämväl kostnad för skiljeställes anläggning och underhåll, skall deltaga allenast de flottande, vilkas flottgods där avskiljes. De sakkunniga finna denna ståndpunkt naturlig och stående i full överensstämmelse med § 12 av nu gällande flottningsstadga, som föreskriver att, om någon flottandes virke avskiljes annorstädes än vid *gemensamt* sorteringsställe, skall han ensamt vidkännas kostnaden för avskiljandet så ock för anstalt, som för sådant ändamål erfordras. Med uttrycket »gemensamt sorteringsställe» åsyftas härvid enligt de sakkunnigas förmenande uppenbarligen det skiljeställe vid ledens slut, där efter flottningens fullbordande allt virket uppdelas mellan de skilda ägarna. En motsatt uppfattning finna de sakkunniga knappast kunna försvaras ur rättvisans synpunkt, innebära en obillighet mot långfärdsvirket och ej vara annat än till skada för skogsägarna och de flottande. Det passerande virket, framhålla de sakkunniga, tillskyndas i varje fall den skadan, att det uppehålls vid skiljestället och således framkommer senare till bestämmelseorten.

I överensstämmelse jämväl med de sakkunniges sistnämnda uttalande har i förslagets avfattning av § 29 i lag om flottning i allmän flottled även införts ett stadgande av den innebörd, att vid den prövning,

som för visst fall kan ifrågakomma rörande långfärdsvirkes deltagande i kostnad för utsortering av annat virke hänsyn, skall tagas till de av långfärdsvirkets uppehållande genom dylik sortering orsakade olägenheter, ävensom bestämmelse, att för visst fall jämkning skall ske vid fördelning av kostnaden till förmån för virke, som flottas lång väg.

Att med gemensamt sorteringsställe i gällande flottningsstadga uppenbarligen skulle avses endast skiljeställe vid flottleds slut, kan med fog sättas i tvivelsmål. Såsom jämväl de sakkunnige vitsordat, ha i åtskilliga fall efter vederbörande myndighets beslut gemensamma fördelningsställena anordnats på andra ställen i flottleder än vid deras slut. Och om än vid tiden för flottningsstadgans tillkomst behovet av dylika skiljeställen icke var i ögonen fallande, synes mig påtagligt, att jämväl ur den synpunkt, som även enligt lagförslaget bör vara det ledande motivet i fråga om flottleders anordnande eller »gagnet för ortens skogshantering», ett dylikt behov ej sällan föreligger och i än högre grad bör beräknas komma att framdeles föreligga. I såväl flottledsområdenas som det allmännas intresse kan det givetvis vara till gagn att även skogens avkastning förädlas inom produktionsorten där och i den mån naturliga förutsättningar härför i övrigt föreligga, och det ur såväl nationalekonomiska som sociala och kulturella synpunkter. Ur billighetssynpunkt är det icke heller tilltalande, att långfärdsintresset i lagstiftningen tillerkännes förmåner, som verka försvärande för de skogsproducerande orterna att för eget behov tillgodogöra sig skogens avkastning. Och att en utsortering vid gemensamt sorteringsställe redan inom skogsområdena icke verkat till skada för vare sig skogshanteringens eller det ekonomiska utbytet av skogen, därom råder, så vitt jag förnummit från mitt län, där ett dylikt sorteringsställe finnes anordnat vid Österdalälvens utlopp i Siljan, vid vilket omkring hälften av där framflottade märken avskiljas, under det att vid ledens slut ingen utsortering äger rum eller erfordras, bland skogsägarna icke någon meningsskiljaktighet. Ju mer möjligheterna ökas att ekonomiskt kunna tillgodogöra sig skogens »mindrevärdiga» produkter samt uppfattningen om betydelsen av skogsvårdens tillgodo-seende och om medlen härför trängt igenom, stegras ock såväl skogshanteringens i orten som det allmännas berättigade intressen av virkesutsortering vid tidigare skede. Jag torde härvid endast behöva antyda betydelsen av rensningsvirkets uttagande och av sjunkningsprocentens stegring vid långfärdsflottning.

Flottleden är ett kommunikationsmedel. Låt vara att den för sin användning är begränsad till endast visst slags gods, bör den givetvis i det allmännas intresse, såvitt möjligt, anordnas med hänsyn till lämplig

samverkan med andra kommunikationsmedel. Denna uppfattning har stått klar för riksdagen vid dess beslut angående Inlandsbanans tillkomst och sträckning samt Trollhätteledens och Vänerushamnars anordnande för storsjötrafik. Utan en målmedvetet anordnad samverkan med det inre Norrlands vattensystem jämväl i dess flottledskapacitet lär Inlandsbanans betydelse såsom trafikled för denna landsdels skogsproducenter bli skäligen illusorisk.

Jag har icke heller kunnat övertygas om, att någon rättslig grund, lika litet som historisk, kan åberopas för långfärdsvirkets företrädesrätt vid utnyttjande av en flottled i fråga om den ej minst betydelsefulla utsorteringen av flottgodset därur.

I anslutning till vad ovan sagts, föreslår jag,

att § 17 i kap. 10 av vattenlagen omarbetas i det syfte, att synemännen skola verkställa nödig utredning jämväl angående skiljeställes anordnande såsom gemensamt eller enskilt, samt att gemensamt skiljeställe skall anordnas, där sådant, med hänsyn till omfattningen av ortens skogshantering eller förutsättningarna i övrigt får en mer avsevärd utsortering, kan anses bliva för ortens skogshandtering eller det allmänna till gagn,

samt att § 29 i lagen om flottning i allmän flottled omarbetas därhän att virke som flottas lång väg, icke därför tillerkännes något företräde vid fråga om fördelning av utgifterna eller jämkning däri; att beträffande gemensamt skiljeställe sorteringsutgifterna skola fördelas på allt det virke, som där framflottas; att i utgiften för sortering vid enskilt skiljeställe ägare av flottgoods, som flottas vidare, skall deltaga i gäldandet av sorteringskostnaden i den mån minskning i kostnaden för utsortering av samma virke kan anses komma att orsakas till följd av det utsorterade virkets avskiljande ur flottleden; samt att vid dylikt bidrags bestämmande hänsyn icke må tagas till det vidare framflottade virkets uppehållande genom sorteringen vid skiljestället.

I avseende å rätten till husbehovsflottning skulle denna enligt förslaget tillkomma endast innehavare av jordbruksfastighet inom by eller

hemman, som gränsade till flottleden. Att låta begränsningen bestämmas av det på en skiftesåtgärd grundade förhållandet, huruvida byn eller hemmanet med någon del av sitt område når fram till flottleden eller icke, synes ej tillfredsställande. Rätten till husbehovsflottning torde snarare böra anses hava sin grund i bygdebehovets behöriga tillgodoseende än i strandäganderätten, och bör därför tillerkännas åtminstone varje innehavare av jordbruksfastighet, som kan tillgodogöra sig flottleden för husbehovsflottning ifrån egen skog eller skog, vari han eller hans by eller hemman äger del.

Likaväl som bestämmelser äro motiverade till förebyggande av att husbehovsflottningen orsakar oskäligt hinder för den allmänna flottningen eller fara för husbehovsvirkets sammanblandning med det i den allmänna flottningen ingående, synes även böra uttryckligen stadgas, att icke heller den allmänna flottningen får så bedrivas, att tillfälle till nödig, vederbörligen anmäld husbehovsflottning därigenom oskäligt försvåras.

Jag hemställer,

att § 3 i lag om flottning i allmän flottled måtte omarbetas till enlighet med vad jag ovan anfört även som att jämväl i § 34 samma lag inrymmas bestämmelser om den allmänna flottningens ovan angivna skyldighet med avseende å husbehovsflottningen.

Ägare eller innehavare av skog eller av avverkningsrätt till skog inom flottledsområdet har i regel i långt högre grad än en måhända endast tillfälligt flottande intresse av flottledens handhavande än att den icke för framtiden betungas med oskäliga kostnader. Värdet av hans skogstillgång och möjligheten av dess utnyttjande är givetvis därav väsentligt beroende.

Jag hemställer,

att enahanda rätt till klandertalan som enligt § 62 i lag om flottning i allmän flottled tillerkänts flottande, även må tillkomma ägare eller innehavare av skog eller av avverkningsrätt till skog inom flottledens vattenområde samt att sagda paragraf måtte ändras i enlighet härmed.

Bestämmelsen i § 74 av sistnämnda lag synes mig böra gälla icke endast i land flottat virke utan även ett onödigt kvarlämnade av virke

på viss plats eller inom visst område i vattnet samt icke blott för det fall, att virket kan vålla skada, utan även där det eljes kan vålla olägenhet t. ex. för fiskes bedrivande. Ett åsidosättande från de flottandes sida av andras berättigade intressen i förevarande avseenden bör kunna föranleda jämväl stadgande av vites påföljd.

Jag hemställer,

att sistnämnda paragraf måtte ändras i enlighet härmed, och föreslår eventuellt att ett eftersättande från de flottandes sida av bestämmelserna i fråga må föranleda kriminell påföljd, varav skulle föranledas nödigt tillägg till § 79 i lagen i fråga.

Jag anhåller, att vederbörande utskott benäget ville formulera av mig påyrkade ändringarna samt företaga de jämkningar i andra paragrafer än ovan nämnts, vilka tilläventyrs kunna påkallas av ändringar enligt mina yrkanden.

Stockholm den 31 januari 1919.

L. E. Gezelius.